

Yttersse delgeneralplan

Program för deltagande och bedömning (PDB)

Plankod: 599414201606

PEDERSÖRE KOMMUN
PEDERSÖREN KUNTA

Innehållsförteckning:

1.	PLANOMRÅDET	3
2.	UTGÅNGSPUNKTER	5
3.	MÅLSÄTTNINGAR	6
4.	PLANERINGSSITUATION	8
4.1	De riksomfattande målen för områdesanvändning.....	8
4.2	Österbottens landskapsplan 2040	8
4.3	Österbottens landskapsplan 2050	9
4.4	Livskvalitet 2040.....	10
4.5	Strategisk generalplan.....	11
4.6	Gällande generalplaner	12
4.7	Detaljplan.....	15
5.	UTREDNINGAR.....	16
6.	PLANLÄGGNINGENS KONSEKVENSER	17
7.	INTRESSENTER	17
8.	PLANERINGENS OLIKA SKEDEN.....	18
8.1	Beslut om ändring av delgeneralplan	20
8.2	Inlednings-, berednings- och utkastskedet	20
8.3	Förslagsskedet.....	20
8.4	Godkännande av delgeneralplanen	20
9.	TIDTABELL	20
10.	KONTAKTUPPGIFTER	21

Program för deltagande och bedömning (PDB)

Enligt områdesanvändningslagen (OAL) 63 § ska ett program för deltagande och bedömning (PDB) utarbetas i ett tillräckligt tidigt skede av planläggningen. Syftet med programmet är att planera växelverkan med intressenterna, tidtabellen för planens behandling och bedömningen av planens konsekvenser. Planens anhängiggörande ska kungöras så att de berörda ges möjlighet att få information om planläggningens utgångspunkter och PDB. I PDB redogörs för varför planen uppgörs, hur planeringen framskrider och i vilka skeden man kan påverka.

1. Planområdet

Tyngdpunktsområde i Ytteresse ligger mellan regionalväg 747 (Åsbackavägen) och stamväg 68 (Ytteressevägen) ca 6,5 km österut från riksväg 8. Till planområdet hör Ytteresse centrum och omgivande, glesbebyggelse samt jord- och skogsbruksområden. Området består till största delen av glesbebyggelse och tätare bosättning i form av ett detaljplanerat område mellan stamväg 747 och stamväg 68. I övrigt finns även två tätare delgeneralplanerade bebyggda områden: ett mellan stamväg 68 och Esse å och den kulturhistoriskt värdefulla miljön Påvalsfolk söder om Esse å. På delgeneralplanområdet har bebyggelsen främst koncentrerats till skogsbackar och de öppna åkerlandskapen har lämnats obebyggda. I de glesare områdena har bebyggelsen främst koncentrerats till vägförbindelserna.

I väster gränsar delgeneralplanområdet till Kållby delgeneralplanområde. Stamväg 747 utgör i dagens läge den norra gränsen för det delgeneralplanerade området. Området norr om stamvägen är enligt den strategiska delgeneralplanen anvisat som ett potentiellt pälsfarmsområde. Dessutom finns på området ett oplanerat industriområde och området har även börjat intressera bostadsbyggare.

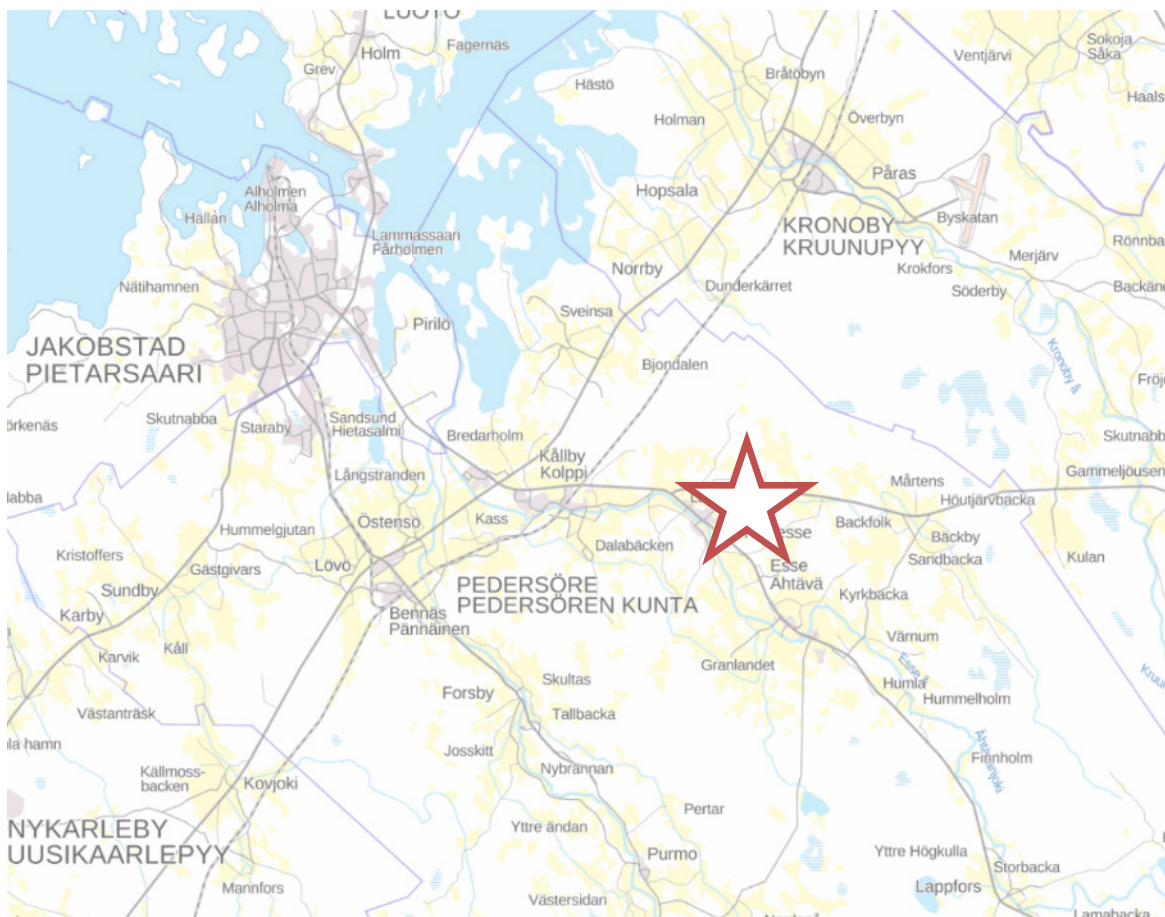

Bild 1: Planområdets ungefärliga läge utmärkt med röd stjärna.

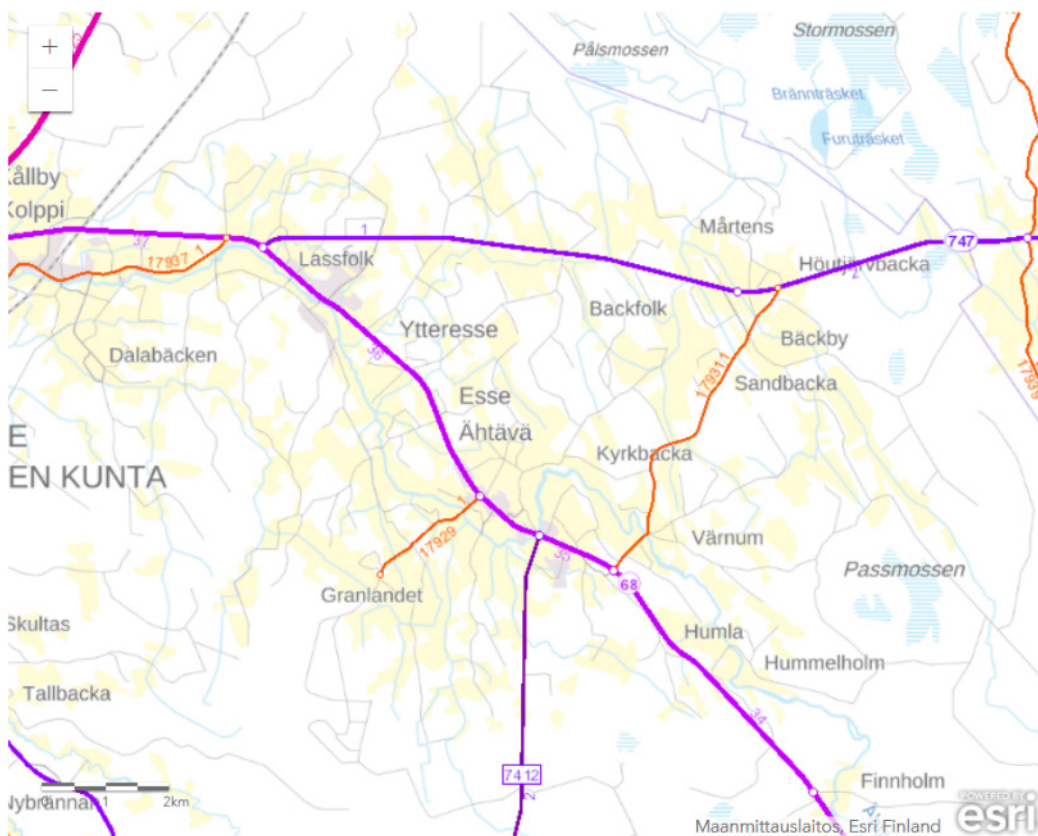

Bild 2: Huvudvägar och förbindelsevägen på planområdet (Källa: Trafikverket)

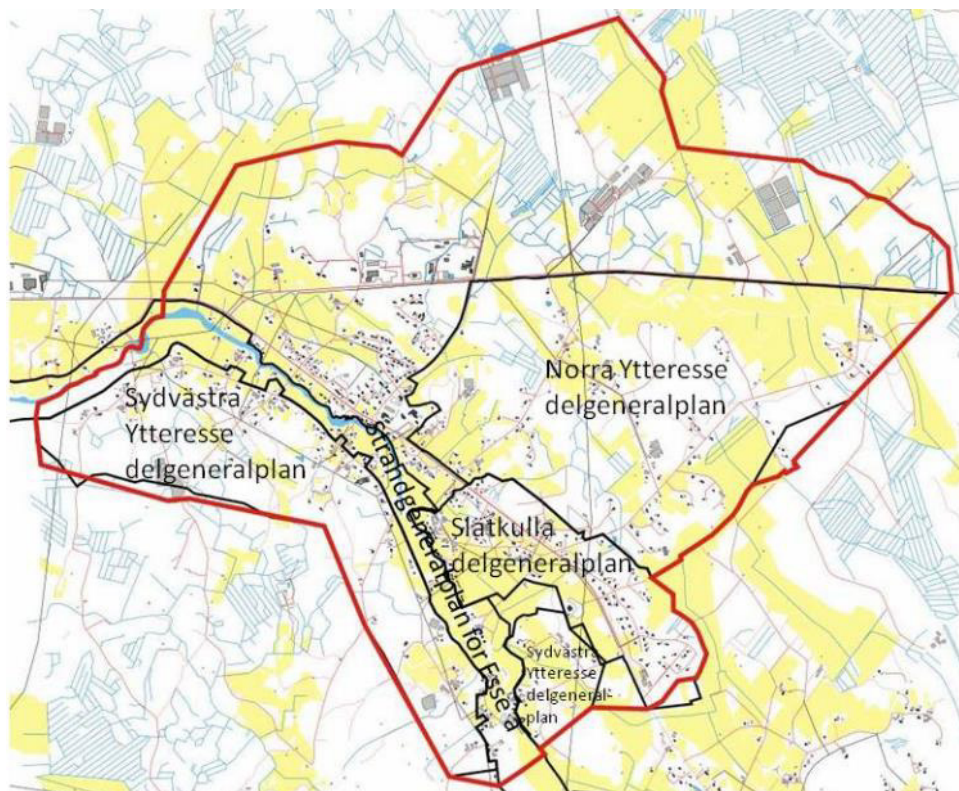

Bild 3: Planområdets avgränsning anvisad med röd linje och nuvarande delgeneralplangränser anvisade med svart linje.

2. Utgångspunkter

Delgeneralplanen för:

- Norra Ytteresse, godkändes av fullmäktige 12.4.2010,
- Sydvästra Ytteresse, godkändes av fullmäktige 3.10.2005
- Slätkulla, godkändes av fullmäktige 13.10.2003

Strandgeneralplan för:

- Esse å godkändes av fullmäktige 30.3.2005.

Detaljplanen för:

- Ytteresse fastställdes 24.8.1995.

På samtliga planer har planändringar gjorts under årens lopp.

Planområdet är ca 2 000 ha stort. I Ytteresse bor ca 1840 invånare (1.1.2025). År 2019 var nästan 32 % under 14 år. Andelen över 65 åringar var 2019 knappt 11 %.

Befolkningsökningen har varit ca 1 % (+ 16 pers) per år de senaste 5 åren. I bild 4 framgår de mest tätbebyggda områdena på planområdet. Enligt Finlands miljöcentral (SYKE)

klassificeras ett område som tätort boende på invånarantal, våningsyta, antal byggnader och avstånd mellan byggnaderna.

I de gällande delgeneralplanerna och strandgeneralplanerna har också områden för industrins behov, områden för service, skyddszoner för djurgårdar och områden för jord- och skogsbruk anvisats men i planerna har inga områden för rekreation eller områden med miljövärden märkts ut. Några byggnader har skyddats utgående från de inventeringar som har gjorts i anslutning till Esse å.

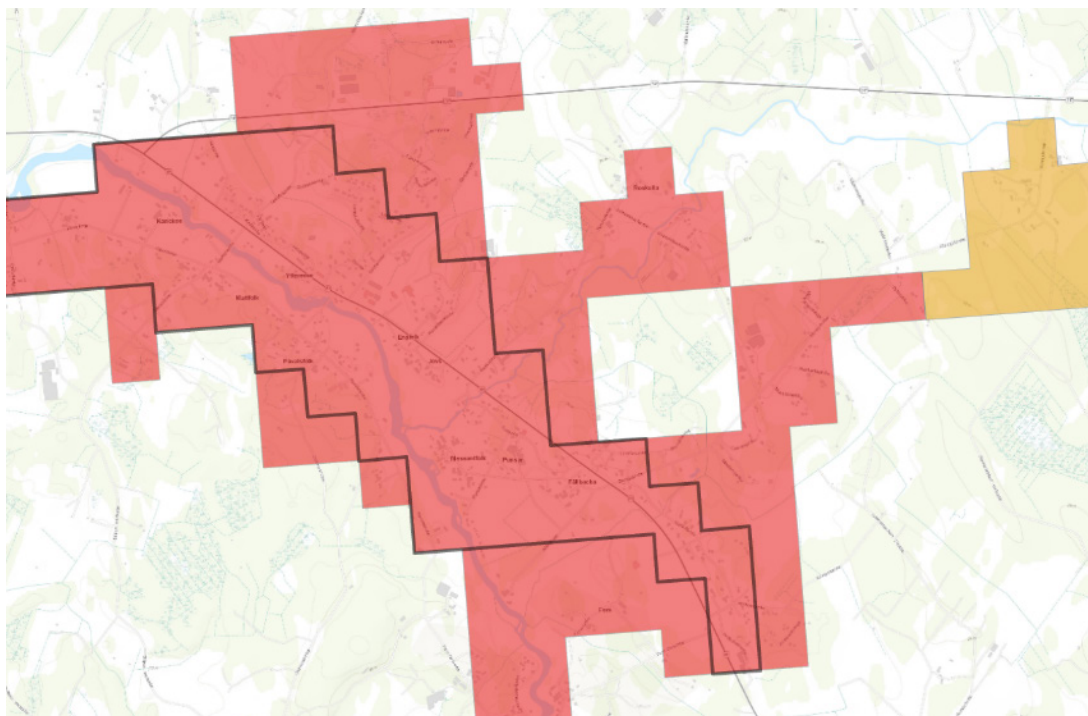

Bild 4: Tätortens avgränsning 2014 (rött) och byarnas avgränsning 2014 (gult) samt tätortens avgränsning 2009 (grå linje) © SYKE

3. Målsättningar

Delgeneralplanens målår kommer vara 2035. Områdets gällande planer skall sammanslås och revideras.

Genom delgeneralplanen ska de riksomfattande målen för områdesanvändning och landskapsplanens målsättningar och utvecklingsprinciper tolkas och förmedlas.

De centralaste målsättningarna med revideringen och sammanslagningen av delgeneralplanområdena är att:

- åstadkomma en bättre helhetsbild av området (sammanslagning av planområden)
- öka byns livskraft genom att ge riktlinjer för nybyggandets omfattning och placering
- förbättra trafiksäkerheten
- beakta de kulturhistoriska värdena och miljön

- ta ställning till framtidsplanerna på området norr om Åsbackavägen
- anvisa områden där detaljplanen kan/bör utvidgas
- trygga landsbyggsnäringarnas behov

Om möjligt, när det gäller bygglov för bostadsbyggnader på byområden, ska delgeneralplanen kunna användas som grund för bygglov enligt vad som stadgas i områdesanvändningslagen (OAL) § 44.

Enligt OAL 44 § är det möjligt att bevilja bygglov direkt på basen av en generalplan även om byggtrycket på området är högt (eller området ligger inom en i landskapsplanen anvisad stadsutvecklingszon). Enligt den förnyade lagens 73 § är det dessutom möjligt att inom strandzon använda sig av en högre dimensionering inom ett tätbebyggt område om man kan påvisa att det i övrigt finns tillräckligt med rekreationsområden i området. Tanken är också att beakta de nya förutsättningarna i den nya lagstiftningen i revideringen av delgeneralplanen..

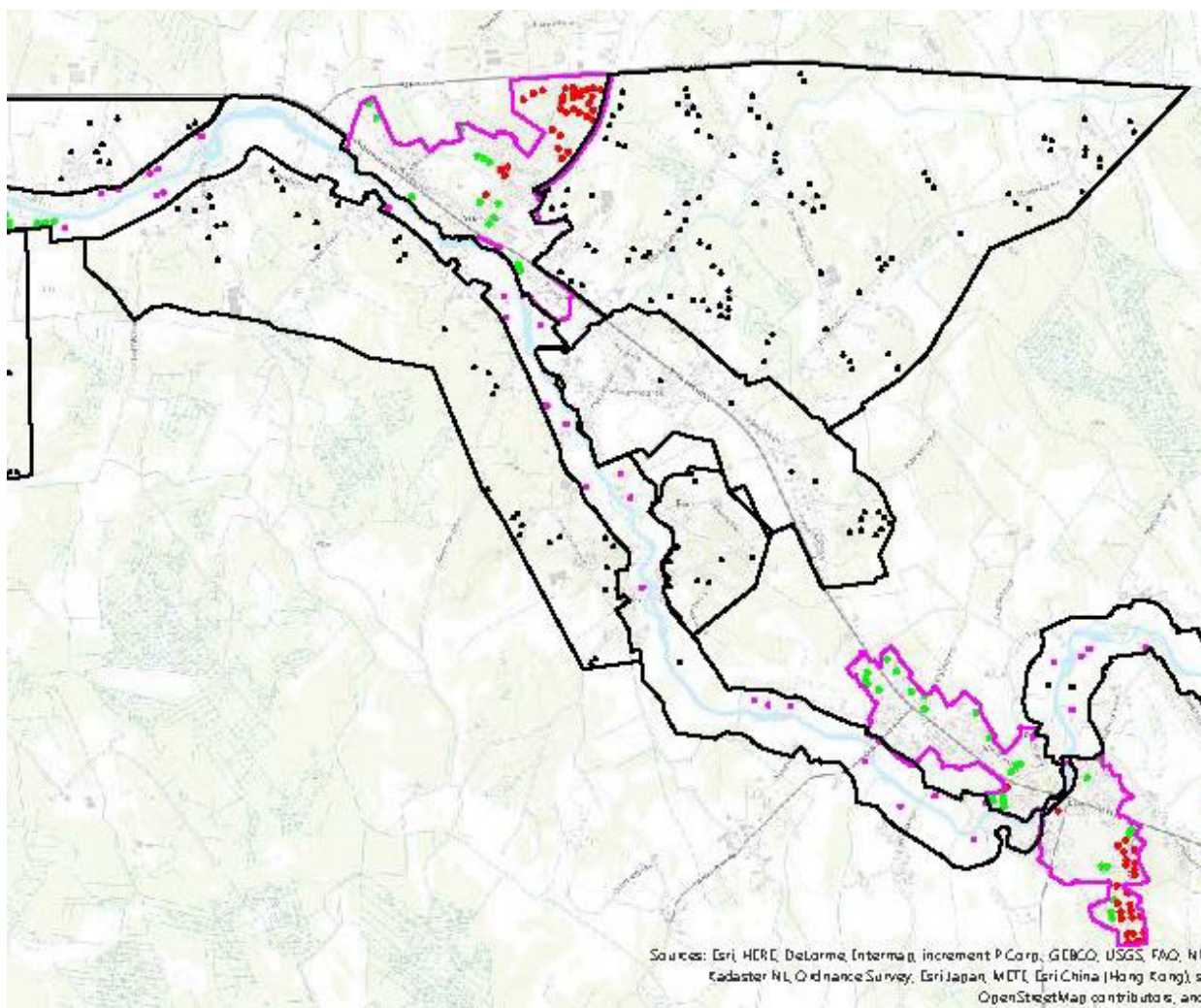

Bild 5: Obebyggda byggplatser (2019) som är anvisade i gällande delgeneralplaner anvisade med rött, grönt, lila och svart. Detaljplanområdet är anvisat med lila färg och delgeneralplanernas och strandgeneralplanområdenas gränser är anvisade med svart.

4. Planeringssituation

4.1 De riksomfattande målen för områdesanvändning

De reviderade riksomfattande målen för områdesanvändningen fick laga kraft den 1.4.2018. Målen för områdesanvändningen är grupperade enligt sakinhåll i följande helheter:

- Fungerande samhällen och hållbara färd sätt
- Ett effektivt trafiksystem
- En sund och trygg livsmiljö
- En livskraftig natur- och kulturmiljö samt naturtillgångar
- En energiförsörjning med förmåga att vara förnybar

4.2 Österbottens landskapsplan 2040

Österbottens landskapsplan 2040 godkändes av landskapsfullmäktige den 15.6.2020 och trädde i kraft den 11.9.2020.

Ytteresse är i planen anvisad som "område för tätortsfunktioner".

I planeringsbestämmelsen sägs att i den mer detaljerade planeringen bör området planeras i huvudsak för boende, service och arbetsplatser. En enhetligare samhällsstruktur bör främjas med hänsyn till tätortens karaktär. Bebyggelse bör inte placeras på enhetliga åkerområden ifall den inte gör tätortsstrukturen mer enhetlig. Kollektivtrafiken och nätverket av gång- och cykeltrafikleder bör utvecklas för att förbättra tillgängligheten till offentlig och kommersiell service samt rekreationsområden. Kompletterande byggande bör anpassas till den befintliga bebyggelsen samt till kulturmiljö-, landskaps- och naturvärdena. Avsikten är att området detaljplaneras.

I övrigt finns i landskapsplanen olika objektsbeteckningar, bland annat: industri- och lagerområde, Jakobstads utvecklingszon, datakommunikationsförbindelse, stomvattenledning, kraftledning, Stamväg (Ytteressevägen), Regionalväg (Åsbackavägen) kulturhistorisk betydande vägsträckning (Kållby-Överesse gamla väglinje), paddlingsled, riktgivande cykelled, enligt forsskyddslagen skyddat vattendrag mot bygge av nya kraftverk, område som ingår i nätverket Natura 2000, viktigt ytvattenområde för vattentäkt (Esse å), överföringsavlopp, fornlämningar, Kulturmiljö som är värdefull på landskapsnivå (Fors-Gers & Esse Kyrknejd).

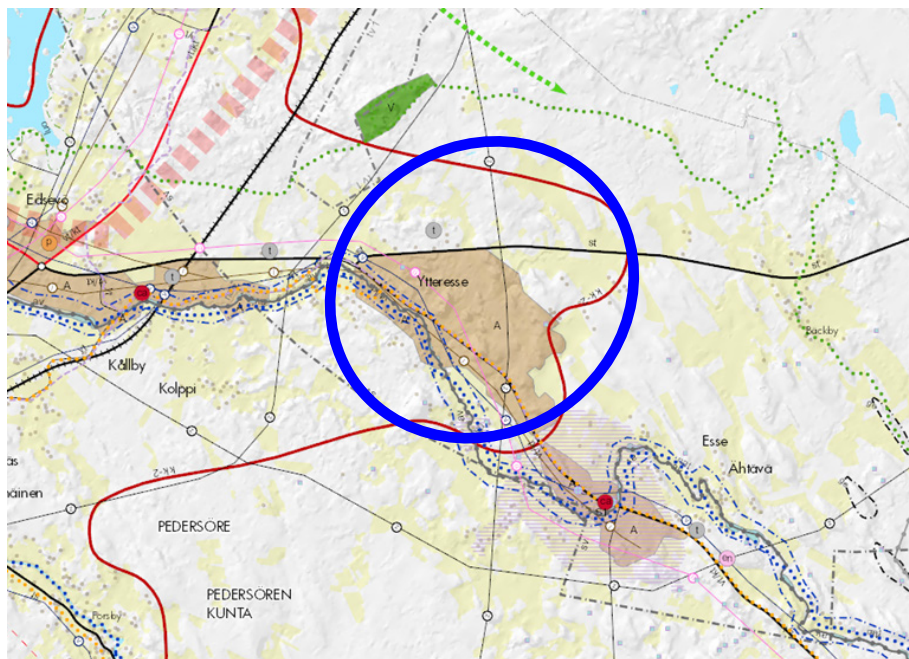

Bild 6. Utdrag ur Österbottens landskapsplan 2040 (delgeneralplanområdets ungefärliga läge anvisas med blå cirkel).

4.3 Österbottens landskapsplan 2050

Österbottens landskapsplan 2050 är en strategisk plan, där nationella målsättningar kombineras med landskapets egna målsättningar. Enligt landskapsstyrelsens beslut är det energiförsörjning och stenmaterialförsörjning som i första hand uppdateras.

Landskapsfullmäktige vid Österbottens förbund godkände vid sitt möte den 7.4.2025 Österbottens landskapsplan 2050.

Området berörs av samma beteckningar inom planområdet som i Landskapsplan 2040. Söder om planområdet har Stormyrans vindkraftsområde tillkommit.

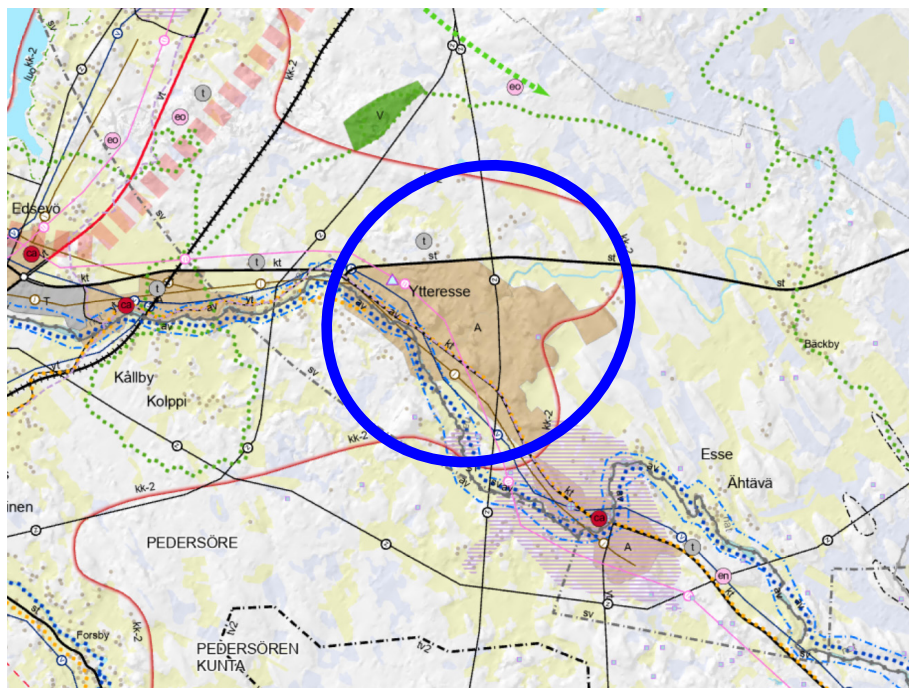

Bild 7. Utdrag ur Österbottens landskapsplan 2050.

4.4 Livskvalitet 2040

Enligt MAL-planen som kommunerna i Jakobstadsregionen gemensamt har utarbetat finns Ytteresse i ändan av arbetsplatskorridoren Jakobstad-Kållby (ljusblå pil). Ytteresse är anvisad som en serviceby (turkos prick) och ingår i zonen "Nära" (rött område) vilket betyder att det ingår i det framtida tätortsområdet. Inom zonen ska man alltid ha nära till service och tanken är att 80 % av de nya bostäderna ska byggas inom zonen på planerat område. Det oplanerade industriområdet norr om stamväg 747 är anvisat som "Jobb" zon.

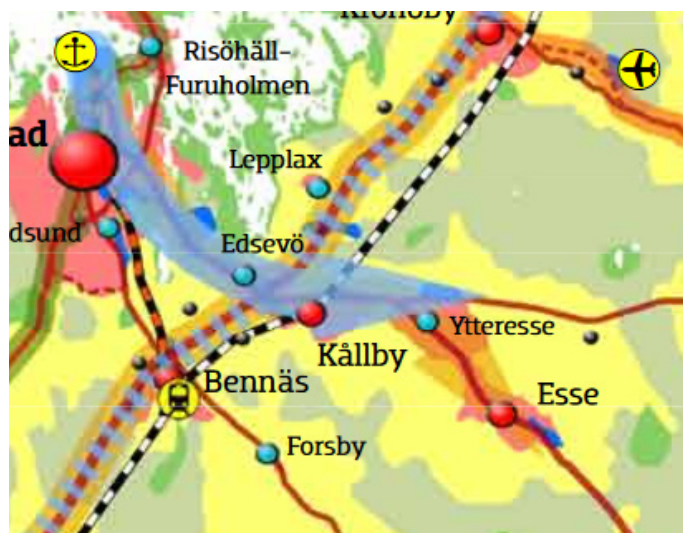

Bild 8: Utdrag ur Jakobstadsregionens MAL-plan "Livskvalitet 2040".

4.5 Strategisk generalplan

Enligt Pedersöre kommuns strategiska generalplan bildar Ytteresse tillsammans med Överesse och Bäckby det östra serviceområdet. Målsättningen är att bostäder inom serviceområdet ska byggas i närheten av exploaterade områden. Enligt den strategiska generalplanen har avsnittet mellan Edsevö och Ytteresse längs stamväg 68 och längs stamväg 747 anvisats som en utvecklingskorridor för industri- och verksamheter. Efter korsningsområdet mellan stamväg 747 och 68 har stamväg 68 anvisats som boendekorridor.

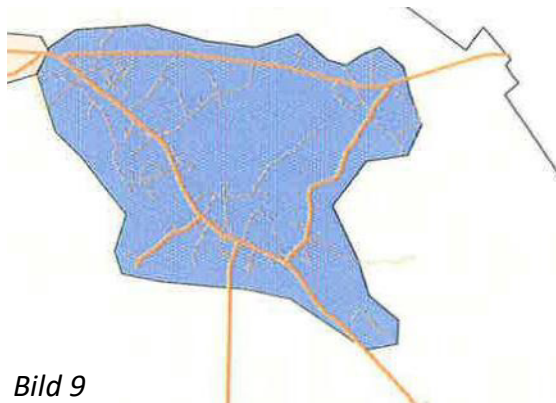

Bild 9

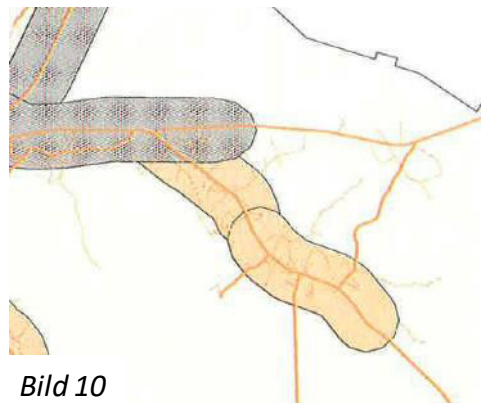

Bild 10

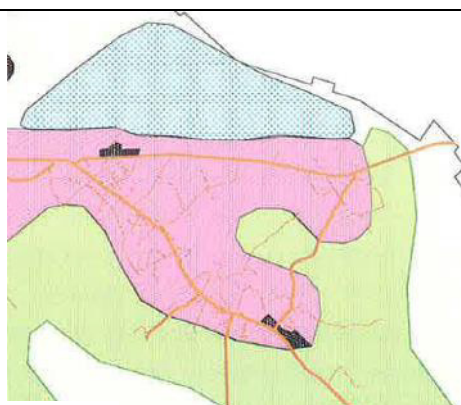

Bild 11

Bild 9: Det östra serviceområdet anvisat med blått.

Bild 10: Industri- och verksamhetskorridoren anvisad med grått och boendekorridoren med gult.

Bild 11: Etablering av stora djurgårdar bör undvikas på de rosa områdena och potentiella pälsfarmsområden anvisade med ljusblått. Potentiella djurgårdsområden anvisade med grönt och företagsområden med svart.

4.6 Gällande generalplaner

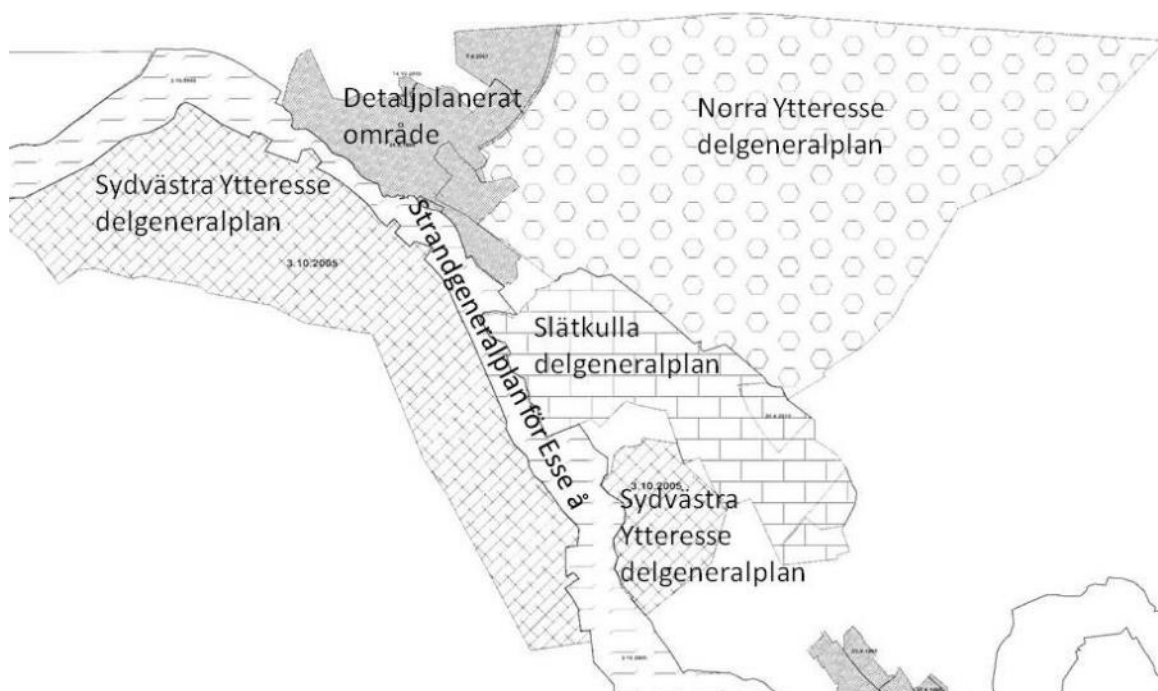

Bild 12: Gällande delgeneralplaner, strandgeneralplaner och detaljplanerade områden i Ytterse.

Ytterse delgeneralplanområde består i dagens läge av fyra delområden (se bild 12). För att åstadkomma en bättre bild av helheten kommer delgeneralplanområdena och strandgeneralplanområdet att slås ihop.

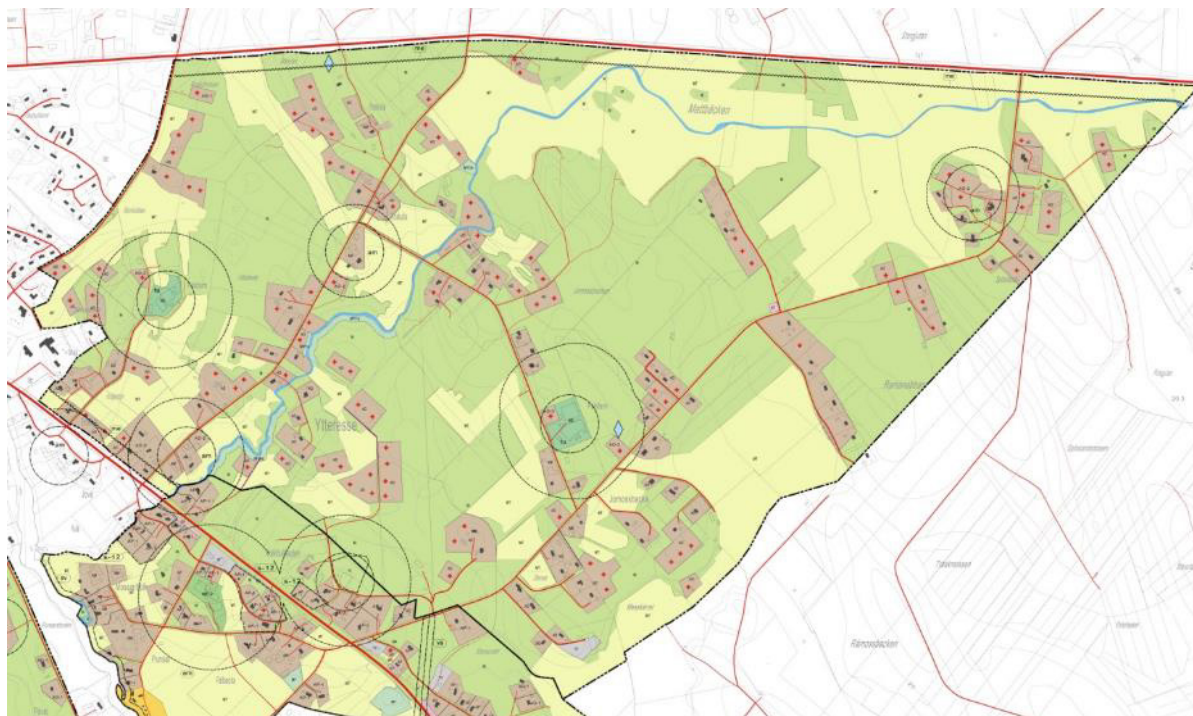

Bild 13: Norra ytterse delgeneralplan från 2010.

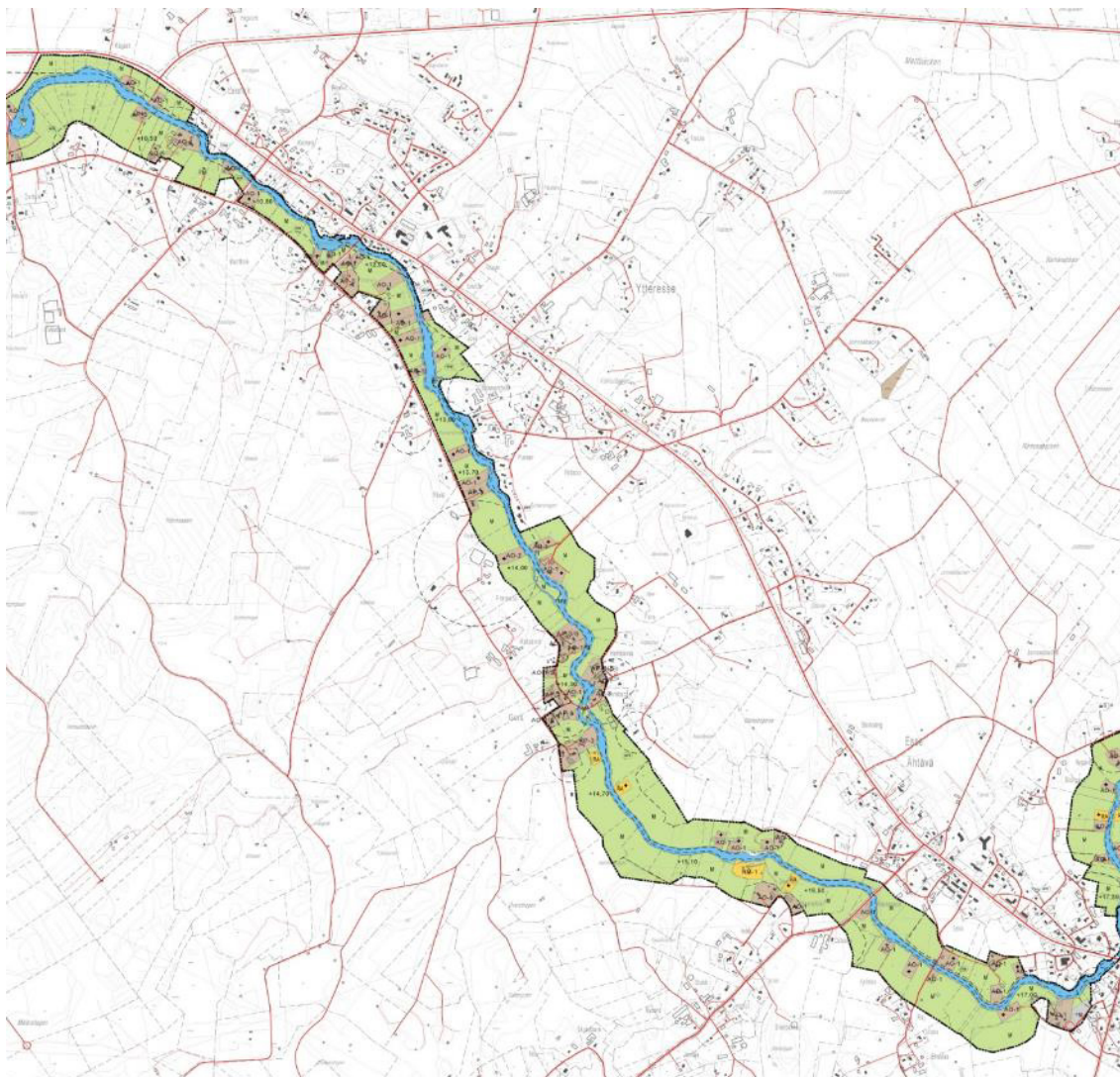

Bild 16: Del av strandgeneralplan för Esse å från 2005.

I de gällande delgeneralplanerna på området har byggplatserna för bostadsbebyggelsen fördelats enligt stomfastighetsprincipen vilket betyder att markägarna har fått byggplatser på sin mark i förhållandet till markägo i delgeneralplanerna eller strandlinjelängd i strandgeneralplanen. Bostadsbebyggelsen har koncentrerats till områden i anslutning till vägar och kommunal teknik. Bostäder har i första hand planerats på skogsområden. I övrigt har man i delgeneralplanerna anvisat fritidsbostäder, jord- och skogsbruksområden, områden för handel och offentlig service och områden för primärnäringarnas behov.

I delgeneralplanerna, strandgeneralplanen och detaljplanen har anvisats knappt 400 byggplatser och av dessa finns det fortfarande ca 200 obebyggda byggplatser fördelade över hela området. Tidigare utvisade enskilda byggplatser kommer fortsättningsvis utvisas.

5. Utredningar

De befintliga utredningar som används som underlag för delgeneralplanen är åtminstone:

- Naturinventering över Esse åstränder 2000-2002, Susanna Hellén.
 - Naturinventering av delgeneralplanområdet för sydvästra Ytteresse, Essnature 2015.
 - Naturinventering av delgeneralplanområdet för norra Ytteresse, Essnature 2009.
 - Naturinventering av detaljplanområdet för Storklubb i Ytteresse, Essnature 2015.
 - Naturinventering av delgeneralplanområde norr om Åsbackavägen i Ytteresse i Pedersöre kommun, Essnature 2018.
- Komplettering av naturinventering för norra Ytteresse (fågel och fladdermus), våren 2019.
- Komplettering av naturinventering för Slätkulla (fågel, fladdermus, naturtyper, flygekorre), våren 2019.
 - Naturinventering av Esse ås stränder mellan Fors-Gers och Langfors Kraftverk, Essnature 2021.
 - Inventering av kulturhistoriska byggnader i Ytteresse-Slätkulla, Yvonne Liljedahl-Lund 1985.
 - Inventering av kulturhistoriska byggnader och miljöer, Sydvästra Ytteresse, Yvonne Liljedahl-Lund 2004.
 - Inventering av kulturhistoriska miljöer och byggnader i Ytteresse, Anna-Karin Pensar 2019, uppdaterad 2025.
 - Pedersöre kommuns utvecklingsplan för vattentjänster 2004, revidering av verksamhetsområdet har godkänts i kommunsfullmäktige 23.1.2021 § 29.
 - Pedersöre trafiksäkerhetsplan 2001, Vägverket och Pedersöre kommun.
 - Esse vägplan 2011, Oy Talentek Ab/Ramboll Finland Oy.
 - Utredning av framtida utvecklingsbehov i trafiksystemet i Ytteresse, FCG 2017.
 - Utredning som ska ligga till grund för val av dimensioneringsprinciperna för bostadsbyggandet, FCG 2017.
 - Trafikutredning 2023

6. Planläggningens konsekvenser

Delgeneralplanen kan ha konsekvenser för:

Miljö

- Naturen
- Värdefulla naturobjekt
- Landskapet
- Flora och fauna
- Kulturlandskapet och värdefulla kulturhistoriska objekt

Samhällsekonomi

- Utbyggnad av kommunal teknik
- Behovet av service inom området
- Jord- och skogsbruket
- Turismen
- Företag (näringslivet)

Det sociala

- Samhällsstrukturen
- Trivseln inom området
- Tillgången till service
- Rekreationsmöjligheter

7. Intressenter

Information om planeringen och dess utgångspunkter, samt planeringens målsättningar ska ges så att intressenterna har möjlighet att delta i beredningen av planen. Intressenterna bör också ges möjlighet att bedöma planläggningens konsekvenser och ges möjlighet att skriftligen eller muntligen säga sin åsikt om planläggningen.

I detta är följande grupper intressenter:

Privatpersoner:

- Invånare
- Markägare
- Jordbrukare och skogsägare
- Fritidsboende

Sammanslutningar och företag:

- Företag på planområdet
- Samfälligheter på planområdet
- Byaråd
- Väglag på planområdet

- Företagarorganisationer
- Jordbruksorganisationer
- Idrottsföreningar
- Jakt- och fiskeföreningar

Förvaltningsenheter:

- Tekniska nämnden
- Miljö- och tillståndsnämnden
- Miljöhälsan Kallan
- Nämnden för utbildning och fostran

Myndigheter och företag:

- NTM-centralen i södra Österbotten
- Österbottens förbund
- Österbottens museum
- Österbottens räddningsverk
- Väylä (Trafikledsverket)
- Forststyrelsen
- Finlands skogscentral
- Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet
- Centraförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK
- Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes)
- Fingrid Oyj
- Herrfors Ab
- Esse Elektro-Kraft
- JNT
- Pedersöre vatten
- Pedersöre värme
- Pedersöre fiber
- Pedersöre bostäder
- Staden Jakobstad
- Kronoby kommun

8. Planeringens olika skeden

Planläggningen är uppdelad i faser: Inledningsskedet, utkastskedet och förslagsskedet. I inledningsskedet samlas planens utgångsmaterial och ett PDB görs och framläggs. I utkastskedet görs ett första utkast till delgeneralplan och ett utkast till beskrivning av planlösningen. Utgående ifrån den respons som kommer i utkastskedet utarbetas ett

planförslag. Intressenterna skall ges möjlighet att uttrycka sin åsikt i planeringens alla skeden.

Information om att planläggningen har påbörjats, om PDB, planutkast och planförslag ges på kommunens webbsida: <https://www.pedersore.fi/sv/boende-och-miljo/planer-och-kartor/pagaende-planaerenden/> samt i Österbottens tidning och Pietersaaren sanomat/keskipohjanmaa.

8.1 Beslut om ändring av delgeneralplan

Kommunstyrelsen beslöt 13.10.2014 att påbörja en ändring av Ytteresse delgeneralplan.

8.2 Inlednings-, berednings- och utkastskedet

I inledningen av planprocessen samlas nödvändiga grunduppgifter in och ett PDB görs. Nya utredningar eller kompletteringar av befintliga utredningar som behövs för det fortsatta arbetet samlas in och sammanställs. PDB läggs fram till offentligt påseende i enlighet med OAL 63 §. Under tiden som PDB är framlagt till påseende ombeds intressenterna att framföra sina åsikter åt de personer som nämns i kontaktuppgifterna endera muntligen eller skriftligen.

Ett planutkast uppgörs på basen av befintliga utredningar, de gällande delgeneralplanerna och ny information. Utlåtande begärs av berörda myndigheter. När PDB och planutkastet har varit framlagt till påseende behandlas den respons som har kommit in. Utlåtande begärs av berörda myndigheter.

PDB är tillgängligt under hela planprocessen och justeras och kompletteras. Vid behov informeras intressenterna igen på samma sätt som ovan.

8.3 Förslagsskedet

Utgående från utlåtanden och respons från intressenter revideras planutkastet till ett förslag. Förslaget läggs fram till offentligt påseende i 30 dagar. Under den tid som planen är framlagd kan de som berörs lämna in skriftliga anmärkningar mot planen och utlåtanden begärs av berörda myndigheter. Inkomna utlåtanden behandlas och bemöts. Vid behov kan planförslaget ännu ändras. Vid väsentliga ändringar av planförslaget läggs förslaget på nytt fram till offentligt påseende.

8.4 Godkännande av delgeneralplanen

Delgeneralplanen godkänns av kommunstyrelsen och -fullmäktige. Överklagande mot beslutet kan göras till Vasa Förvaltningsdomstol och vidare till Högsta Förvaltningsdomstolen.

9. Tidtabell

Följande preliminära tidtabell har uppgjorts.

Hösten 2017-hösten 2018 (våren 2019)	Uppgörande av utredningar
9.1.2019	Behandling av PDB i planläggningssektionen
3.7-18.8.2019	Kungörelse av påbörjande och framläggande av PDB
vårvintern 2019	Upphandling för revidering av delgeneralplanerna

hösten 2021	Utkast godkänns av planläggningssektionen
22.12.2021–13.2.2022	Utkast till påseende
våren-hösten 2025	Uppgörande av planförslag
December 2025	Förslaget godkänns av kommunstyrelsen

10. **Kontaktuppgifter**

Ansvarig för beredningen i kommunen:

Anna-Karin Pensar, planläggningschef

Tel. 044 755 7619, e-post: anna-karin.pensar@pedersore.fi

Postadress: Skrufvilagatan 2, 68910 BENNÄS

Jessica Sjöblom, planläggare

Tel. 040 674 9623

e-post: jessica.sjoblom@pedersore.fi

Planens utarbetare:

Ramboll Finland Oy,

Postadress: Teräsgränd 1-3E, 65100 VASA

Gruppchef Jonas Lindholm, YKS-605

Tel. 050 349 1156, E-post: jonas.lindholm@ramboll.fi

Planerare Joel Nylund

Tel. 050 406 8466, E-post: joel.nylund@ramboll.fi